

[Strona Główna](#) > [Szkolenia, Sieci Sądowe i Agencje](#) > [Italy](#)

Szkolenie wstępne sędziów i prokuratorów w Unii Europejskiej

Autor treści:

Włochy

Włochy

Opis ogólny

We Włoszech szkolenie wstępne sędziów sądów powszechnych i prokuratorów odbywa się odrębnie od innych zawodów prawniczych (adwokatów i notariuszy) oraz innych jurysdykcji (sędziów sądów administracyjnych, sędziów sądów wojskowych, audytorów i sędziów skarbowych). Podobnie jest z konkursami o dostęp do tych zawodów.

Szkolenie wstępne dla sędziów sądów powszechnych i prokuratorów trwa 18 miesięcy i jest zarezerwowane dla zwycięzców konkursu, ogłaszanego zazwyczaj co roku przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Szkolenie, regulowane dekretem legislacyjnym nr 26 z dnia 30 stycznia 2006 r., prowadzi [włoska Szkoła Sądownictwa i Prokuratury \(Scuola Superiore della Magistratura, SSM\)](#) przy [Najwyższej Radzie Sądownictwa \(Consiglio Superiore della Magistratura, CSM\)](#).

Ogólnie rzecz biorąc, w każdym konkursie przewiduje się powołanie około 300 aplikantów, którzy po zakończeniu szkolenia będą pełnić funkcje w wymiarze sprawiedliwości.

Dostęp do konkursu reguluje:

[Dekret legislacyjny nr 160 z dnia 5 kwietnia 2006 r. – nowe przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości, a także awansu zawodowego i funkcji sędziów i prokuratorów, zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. a\) ustawy nr 150 z dnia 25 lipca 2005 r. \(art. 1-9\).](#)

Aplikację prawniczą reguluje:

[Dekret legislacyjny nr 26 z dnia 30 stycznia 2006 r.](#) – instytucja Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, a także przepisy dotyczące aplikacji prawniczej i szkolenia audytorów sądowych, rozwoju zawodowego i szkolenia sędziów i prokuratorów, zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. b) ustawy nr 150 z dnia 25 lipca 2005 r. (art. 18-22).

[Rozporządzenie w sprawie szkolenia wstępnego sędziów sądów powszechnych i prokuratorów](#)

Ogólne informacje na temat szkolenia wstępnego sędziów sądów powszechnych i prokuratorów:

[Organizacja szkolenia wstępnego sędziów i prokuratorów we Włoszech. Dobre praktyki szkoleniowe w Włoskiej Szkole Sądownictwa](#)

Dostęp do szkolenia wstępnego

Powołanie na stanowisko sędziego sądu powszechnego lub prokuratora, zgodnie z art. 106 Konstytucji, następuje w drodze publicznego konkursu, regulowanego dekretem legislacyjnym nr 160 z dnia 5 kwietnia 2006 r., który określa warunki uczestnictwa w egzaminie (art. 2 i 7), etap składania wniosków (art. 4), skład i funkcje komisji egzaminacyjnej (art. 5 i 6) oraz przebieg egzaminu pisemnego i ustnego (art. 1 i 3).

Obowiązujący system egzaminacyjny może być uważany za drugi etap selekcji, ponieważ aby móc wziąć udział w konkursie publicznym, należy spełnić dodatkowe wymagania, poza ukończeniem studiów prawniczych.

Kandydaci, którzy zdali egzamin, odbywają aplikację prawniczą zgodnie z zasadami określonymi w dekreście legislacyjnym nr 26 z dnia 30 stycznia 2006 r.

Forma i treść szkolenia wstępnego

Szkolenie trwa osiemnaście miesięcy. Podzielone jest na sesje – sześć miesięcy w SSM i dwanaście miesięcy w instytucjach sądownictwa powszechnego; zasady realizacji sesji określono w uchwale CSM (art. 18 dekretu legislacyjnego nr 26 z 2006 r.).

Podczas sesji w SSM aplikanci uczestniczą w kursach teoretycznych i praktycznych pogłębiających wiedzę na tematy, które określa CSM w wytycznych opracowanych dla każdej klasy nowo przyjętych aplikantów oraz zarząd SSM w rocznym programie. Celem sesji w SSM jest doskonalenie zarówno umiejętności zawodowych, jak i postaw etycznych (art. 20).

Sesje w sądach są podzielone na trzy okresy (art. 21).

Pierwsza, trwająca cztery miesiące, odbywa się w sądach i polega na udziale w czynnościach sądowych dotyczących spraw spornych lub przestępstw podlegających jurysdykcji sądu orzekającego zarówno w składzie wieloosobowym, jak i w składzie jednoosobowym. Sesja obejmuje udział w rozprawach.

Druga sesja, trwająca dwa miesiące, realizowana jest w prokuraturze.

Ostatni okres, trwający sześć miesięcy, realizowany jest w prokuraturze właściwej dla pierwszego przydziału aplikanta.

Program dla każdej grupy przyjętych aplikantów ustala CSM w ramach wytycznych dotyczących szkolenia (art. 2 ust. 1 lit. o).

Metodyka

Szkolenia sędziów i prokuratorów nie powinno postrzegać się wyłącznie jako szkolenia „technicznego”, ograniczonego do znajomości przepisów i ich stosowania. Stanowi ono również ważną okazję do rozwoju wspólnej kultury prawnej, która może wyrażać się również przez harmonizację orzecznictwa, aby osiągnąć cel, jakim jest pewność prawa (praworządność) i przewidywalność orzeczeń i decyzji.

Zamiast organizować konferencje lub serie wykładów utrwalających wiedzę, SSM organizuje profesjonalne szkolenia, które umożliwiają dyskusje i zaangażowanie się w celu wymiany doświadczeń zawodowych.

W tych kursach kluczową rolę odgrywają dyskusje w klasie i grupy robocze koordynowane przez eksperta.

Oprócz zajęć w klasie sesja w SSM obejmuje staże w organizacjach przydatnych aplikantom. Za pośrednictwem zdecentralizowanych struktur szkoleniowych w każdym okręgu sądu apelacyjnego organizowane są staże w organach administracji publicznej, ośrodkach przetrzymywania więźniów, laboratoriach sądowych, zagranicznych organach sądowych i organach międzynarodowych. Inicjatywy w zakresie szkoleń podejmowane są również w sądach apelacyjnych we współpracy z adwokaturą i jej instytucjami, w sądach ds. nieletnich, w sekcjach specjalistycznych w sądach, w Sądzie Kasacyjnym i w CSM.

W początkowej fazie tzw. ogólnej aplikacji prawniczej nacisk kładzie się na przekazaniu aplikantom wiedzy i umiejętności niezbędnych do świadomego wykonywania powierzonych im funkcji, z uwzględnieniem nabytych podstawowych umiejętności w zakresie prawa materialnego i procesowego.

W kontekście tzw. ukierunkowanych aplikacji prawniczych nacisk kładzie się na konkretne funkcje, które każdy aplikant będzie pełnił po pozytywnej ocenie całego okresu, przy czym priorytetowo traktuje się formowanie grup sędziów i prokuratorów jednorodnych pod względem rodzaju instytucji, pełnionych funkcji i dziedzin.

Szkolenia z zakresu prawa UE, europejskie, transgraniczne komponenty szkoleniowe, udział w działaniach EJTN/CCBE/innych, szkolenia językowe

SSM oferuje specjalne sesje interdyscyplinarne przybliżające zagadnienia związane z systemem sądownictwa i funkcjami w wymiarze sprawiedliwości, dialogiem z sądami europejskimi (Trybunałem Sprawiedliwości i Europejskim Trybunałem Praw Człowieka) oraz dogłębną analizą europejskiego wymiaru prawa. Podczas spotkań omawiane są zagadnienia związane z orzeczeniami w trybie prejudycjalnym kierowanymi do Trybunału Sprawiedliwości w ujęciu teoretycznym i praktycznym (planowane są sesje tematyczne w grupach roboczych z udziałem referendarzy Trybunału Sprawiedliwości), a także specyfika systemu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Trybunału w Strasburgu. Począwszy od 2020 r., we współpracy z Radą Europy, organizowany jest tygodniowy staż obejmujący uczestnictwo w modułach kształcenia na odległość w języku angielskim w ramach programu HELP, którego celem jest szkolenie przedstawicieli zawodów prawniczych w zakresie praw człowieka.

Na poziomie międzynarodowym aplikanci uczestniczą również w specjalnych programach szkolenia wstępnego prowadzonych przez Europejską Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości. Programy te obejmują zarówno konkurs THEMIS (dwa do czterech trzysobowych zespołów, wraz z mentorem, konfrontujących się z innymi instytucjami szkoleniowymi w zakresie ogólnych zagadnień, takich jak praworządność, etyka, współpraca w sprawach karnych i cywilnych), jak i tygodniowe wymiany AIAKOS, podczas których aplikanci odwiedzają inne europejskie instytucje szkoleniowe wraz z innymi aplikantami lub nowo powołanymi sędziami i prokuratorami z innych europejskich instytucji szkoleniowych (każdego roku przewiduje się udział 50 aplikantów z odpowiednimi umiejętnościami językowymi).

Planowane są również kolejne międzynarodowe wymiany dwustronne z innymi instytucjami europejskimi oraz pozaeuropejskimi.

Zgodnie z Zaleceniem nr 4 z 2003 r. Rady Konsultacyjnej Sędziów Europejskich (CCJE) w sprawie wstępnego i ustawicznego szkolenia sędziów na poziomie krajowym i europejskim, programy teoretyczne i praktyczne dla nowo powołanych sędziów i prokuratorów nie powinny ograniczać się do zagadnień czysto prawnych, ale powinny również obejmować szkolenia z zakresu etyki oraz otwarcie na inne obszary istotne dla działalności sądowniczej, takie jak zarządzanie pracą i administracja sądowa, technologie informacyjne, języki obce, nauki społeczne i alternatywne metody rozwiązywania sporów.

Jeśli chodzi o kwestie pozaprawne, w programach SSM kluczową rolę odgrywają zarówno system sądowniczy, jak i etyka.

Zarządzanie pracą jest wspólnym wątkiem łączącym tygodnie zajęć zaplanowanych dla każdego obszaru w ramach szkolenia ogólnego (postępowanie cywilne, karne i ściganie karne), istotnym elementem programu szkoleniowego jest również informatyka prawna i sądowa.

Oprócz specjalnych programów z zakresu spraw międzynarodowych związanych ze szkoleniem wstępnym, program szkoleniowy obejmuje również języki obce, a wszyscy aplikanci uczestniczą w corocznym kursie języka angielskiego prawniczego.

Zakończenie szkolenia wstępnego oraz uzyskanie kwalifikacji

Po zakończeniu aplikacji prawniczej CSM ocenia, czy aplikantowi można powierzyć pełnienie funkcji w wymiarze sprawiedliwości na podstawie sprawozdań z czynności wykonanych w okresie aplikacji, sporządzonych przez wyznaczonych opiekunów w instytucjach sądownictwa powszechnego oraz przez opiekunów SSM.

Jeżeli ocena jest pozytywna, aplikantowi powierza się pełnienie funkcji w wymiarze sprawiedliwości oraz przydziela mu się odpowiednie stanowisko.

Jeśli ocena jest negatywna, aplikanta przyjmuje się na nowy roczny okres szkoleniowy. Przy drugiej ocenie negatywnej aplikant zostaje zwolniony z pracy (art. 22 dekretu legislacyjnego nr 26 z 2006 r.).

Ostatnia aktualizacja: 28/05/2026

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez

służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.